

GODTHAABI ESZKIMÓ LEÁNY.

Egész a jövő tavaszig itt keltevéen már maradniok, ugyancsak bő alkalmuk nyílt rá, hogy az itteni lakosságot, annak sajátságos szokásait megismerhessék.

A lakosság, kivéven néhány dán hivatalnokot és kereskedőt, csupa eszkimóból áll, a kik már ezen a tájon mindnyájan keresztények. Azonban majd csak úgy élnek, mint félvad pogány rokonaik. Halászgatnak, vadászgatnak s az így nyert zsákmányból éldegélnék, hiszenkülönböen más életmód itt nem is lehetséges.

A halat és fókahúst részint azon frissen, nyersen eszik meg, részint pedig elébb kifagyasztják, de olykor meg is főzik, vagy pedig nyáron elébb félig megrothadni engedik. Különös esemegének tartják a rothadt fókafejet. A fóka vagy ezethal szalonnáját mindig csak nyersen szokták enni. Nagy kedveltségnek örvend még náluk a különféle ezetek friss bőre, melyet egy kis szalonnaréteggel együtt szoktak lenyúzni. Ezt is nyersen eszik s Nansen maga is dicséri; azt mondja, hogy sokkal izletesebb úgy, mint főve; olyanforma az íze, mint a dió.

Azonban mindennél többre becsülik az eszkimók az iramszarvas böndőjének a tartalmát. Grönlandnak ugyanis ezen a részén már vad állapotban élnek iramszarvasok, melyekre a lakosság nagyon szorgalmasan vadászgat és ha egyet-egyet sikerül elejteni, akkor van öröm, de nagy. Korántsem a húsnak meg bőrnek örülnek

pedig annyira, hanem a böndőnek, a mely annál becsesebb, mentől jobban tele van.

Ilyenkor aztán apraja-nagyja örvendező zajgás közt neki dől a böndő tartalmának s a legnagyobb élvezettel markolászsa ki a benne lévő félig megemésztett holmit.

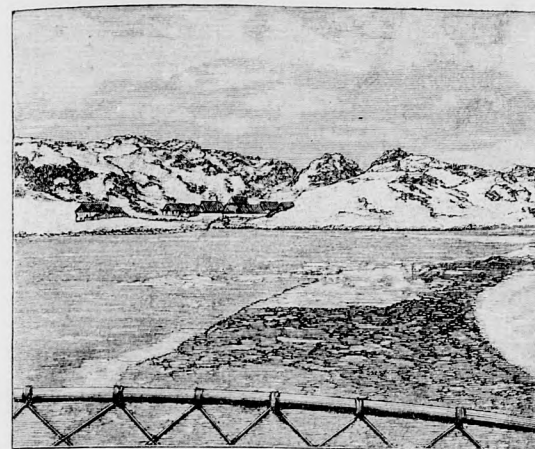
Az iramszarvas mohával él s a mi a böndőjében van, nem egyéb, mint félig megemésztett moha, a mely az állat gyomrában már egy kissé meg-savanyodott. S ez az eszkimó legkedvesebb esemegéje a világon. Hogy pedig miért kap olyan nagyon rajta, annak a magyarázata nyilván az, hogy az eszkimó folyvást húsfélével élven, természetserüleg nagyon megkivánja a növényi eledelt is. Úgyde Grönlandban ilyesmire vajmi ritkán tehetvén szert, azért kap olyan mohón a böndő tartalmán, a mely végre is növényi eredetű s az állat gyomrában már félig feldolgoztatván, nagyon könnyű emésztetivé lett.

De van még, a mit szintén majdnem ilyen nagyra becsül az eszkimó. Ez pedig a hótyúknak a béle.

Beszéli Nansen, hogy egyszer egy eszkimó

GODTHAABI ESZKIMÓ HÁZASPÁR

MÉG EGY PILLANTÁS GRÖNLAND PARTJAIIRA.

vadász kedveskedni akarván nekik, egy pár hótyúkot lőtt s ajándékban oda vitte. Mielőtt azonban átadta volna, kihasította a tyúkokat, kivette azok belét s mindenestől együtt, a legnagyobb élvezettel egy szempillantás alatt felfalta. Már a belet tehát minden jóindulat mellett is sajnálta az európaiaknak odaadni, hanem magát részeltette ebben a nagy élvezetben. Ennek is az lehet különben a magyarázata, hogy a hótyúk beleiben szintén növényi maradványok is vannak.

Azon a vidéken nagyon sok a hótyúk, lőnek is az eszkimók eleget, bár a húst nem sokra becsülik s azt, ha csak lehet, az odavetődő, vagy ott tartózkodó európaiaknak adják el, de a beleket mindig gondosan kitaraktják s feleslegézik előre.

Az eszkimók ruházata főképp fókabőrrel készül s férfinel, nőnel egyforma, úgy, hogy alig lehet egymástól megkülönböztetni, annál inkább pedig, mert a férfiak is rendszeren bajusztalanok, szakálatalanok, mivelhogy nem nő nekik. Szoknya itt a nőknél teljesen ismeretlen s férfiak módjára ők is nadrágban, eszmában járnak, a mint hogy a hideg miatt bajos is volna másként ruházkodni.

Fejviseletük azonban mégis különbözik a férfiakétól. Az asszonyok ugyanis hajukat a fejtetőn egy esomóba, kontyformára összekötik, a mit a vadtorzsek bőrdarabbal esavarnak körül, a godthaabiak azonban már holmi színes szalagokkal, a mit európai kereskedés útján szereznek. Csak-hogy nem mindenféle színt használnak összevissza; mindennek megvan a maga szabálya, a mit szigorúan megtartanak. Így nevezetesen a leányok vörös szalagot használnak, míg a férjes asszonyokat a kék szín illeti. Az özvegyesgre jutottak fekete szalaggal kötik körül kontyukat,

ha azonban megunják a bús özvegyeséget, akkor a fekete mellé egy kis keskeny vöröset is kötnek, a miből aztán mindenki megértheti, hogy a bánatos özvegy megint férjhez szándékozik menni. Az olyan öreg özvegyasszonyok pedig, a kik már koruknál fogva is végkép letettek az újra való férjhezmenésről, azok fekete szalag helyett rendszeren fehérret kötnek fel.

Különös az eszkimó nőknél, hogy mindenféle szappannál többre becsülik mosásra az emberi vizeletet, melyről azt hiszik, hogy nemcsak a bőrnél lágságot, hanem a hajnak is szép színt ad. Ezért a vizeletet nagy gonddal összegyűjtik erre való edényekben, melyek közhasználatra minden kunyhóban ott találhatók, a nélkül, hogy azon valakinek eszébe jutna megütközni, vagy azt legkevésbbé is undorítónak tartanak.

Hiába, a hány ház, annyi szokás!

Az eszkimó a világról jóformán nem tud semmit, s ha elegendő fókát foghat, nem is törődik semmivel. Alkalmos időben kimegy halászni, vadászni, egyébkor pedig kényelmesen meztelenre vetkőzve, ott heverész kunyhójában, hol aztán elmesélgetik, eltréfálgatják az időt, közben pedig nagyokat alusznak.

Szegények ezek az emberek nagyon, szegény, kopár az országuk, melynek még a nyara is csak néhány héttől áll, de azért ez a szegény nép bizonyára sokkal boldogabban éldegél jeges hazájában, mint sok hatalmas ország lakossága a maga szép és minden természeti adománnyal megáldott lakóhelyén.

Nansenék nagyon megszerették ezt az egyszerű, de igen jó indulatú népet, s midőn a következő tavaszon hajó érkezett Európából, melyen a rég nem látott hazába visszamehetek, szinte nehezen esett elhagyniok a szegény eszkimókat, a kik szintén fájó szívvel váltak meg sok viszontagságon keresztül ment utasainktól.

ISTEN VELED GRÖNLAND!

ÖTVEN ÉV UTÁN.*

Drámai költemény.

SZEMÉLYEK: Magyar ifjú. Elégedetlen. Idegen ifjú.

MAGYAR IFJÚ.

Ma ünnepelj hazámnak ifjú népe!
Ma haljon el a köznapok zaja!
Az áhitat az, mely nyomába lépe!...
Csak szűk keret e csarnok tág fala...
Magasbra tör az áhitat igéje,
Miként a táltos jósló füstje rég!
Az égi trón szab csak határt eléje,
S a torlasz így, miként a cél — az Ég!
Jelen helyére múltnak fénye hága...
Vásári lárna szünj ez ünnepen!
Oh lelkesülj hazámnak ifjúsága!
Szived csupán e szent napé legyen!!

ELÉGEDETLEN.

Kimondva könnyű, czifra szép szavakkal!
De lám, nyomán már ott a kételkedés!...

MAGYAR IFJÚ.

Ne mondd tovább szentségtelen ajakkal!...

ELÉGEDETLEN.

Hiába dörgöd el, ez mind kevés!...
Ne így! Ne így!... Hisz félreértsz eképen:
Nem önszivem tűzében kétkedem,
Ne gondold!... Ezt az ifjúságra értem:
Keblében annak holt az érzelem, ...
Miért hevül s rajong: csak kába bálvány!...
Tornázik, fut!... A többi semmi mind!
Közötte terjed vészes, dőre járvány:
Ki lesz a győztes?... Arra csak tekint!...
A múltba nézne?... Attól Isten óvja!
Hogy felkeresse ősi szent korát?!
Inkább a pálya hosszú útját rójja!
«Ki lesz a nyertes?»... Mert ez *díjat* ad!...
Ez hát a hon reménye, ifjúsága?!...
Csak tört remény... még törtebb ifjúság!!

MAGYAR IFJÚ (*gúnyosan*).

Sarlód valóban szörnyű mélyre vága,
De nem kaszálnak úgy, ha — földbe vág!...
E szent napot megülni érdemtelen
— Úgy gondold — az ifjúság hada?
A vád maga felel meg kérdezetlen!...
Hallgasd feszülten!... — Im választ ada:
Mért nézni át sötét üveg homályán,
Ha közvetetlen itt a tiszta kép?
Mért ütni szörnyű zajt, halálra válván,

* Előadatott az V. ker. áll. főreál «Irodalmi Iskolájának» márczius 15-iki ünnepélyén.

Veszély, ha nincs közelbe semmikép?
Bajt rejt magán talán a hősi torna?...
Csupán anyag: a természet, mit ad!
A nemzet úgy csak önmagán tiporna,
Ha nem nevelne honnak hős fiat!...
S mért megrovandó győztes palma-ága?
Ez lelkesít!... Sarlód a földbe vág!...
Igen!... A hon reménye: ifjúsága!
Szilárd remény!... Szilárdabb ifjúság!...

IDEGEN IFJÚ.

A múlton lángra gyultok mind a ketten,
De tán nem úgy a jelen helyzetén!...
A rég letűnt időkről lelkesedten
Regéljete!... Oh érte esdek én!
Ah mondatok valóra vált regéket,
Hadd gyúljon arra tűz e szivben itt,
A tudni vágyás édes szomja éget, ...
Mutassátok letűnt múlt fényeit!
Hol én születtem, más szellők fuvallnak,
Az égen más a csillag-miriád,
Nem hallani hírét sem a magyarnak;
Nem bűvös nyelve zengő dallamát!...
Mért ünnepeltek?... Mért ült minden arezra
Orömsugárzva itt az áhitat?...
Miért pihent ma el a köznap harcza?...
Tán éj volt eddig és most megvirrad?

MAGYAR IFJÚ.

A hajnalt ünnepeljük, eltaláltad,
Im ötven fordulatra visszatért!
Sugára milliányi keblet áthat:
E lelkes ünnep itt: a múltakért!

ELÉGEDETLEN.

E szent napot akarja ünnepelni
Ily ifjúság?... Méltatlan arra ő!...

MAGYAR IFJÚ.

Megint csak így?... De érved ime — semmi,
Csak várj... a meggyőzés is sorra jó!...
(A következők alatt a háttérben felhangzik a Marseillese.)
Félszázad szállt fejünk fölött azóta!...
Lehullt a láncz nyugot hős nemzetén!
Csörgő zaját a szellő dalba róttá
S végig suhant a messze föld-tekén,
A merre száll, a merre döng danája,
Az égit csapva, zúgón lelkesen:
Lehull a népek százados igája,
Nem hord nyomán rablánczot senki sem!
A dal csak zúg, csak döng tovább fuvalma,
A táj alatta ébredezni kezd,
Eltűnik szerte tél fagyos uralma:
A léghen már a nap sugára rezg!

A dal csak száll, csak zeng, csak zúg rivalgva,
Egymásnak dörgi miriád ajak!
A tilinkó s a kürt is azt rivalgja,
A hozsannák az égit csapzanak!
A hosszú századoknak alkotása:
A zsarnokság romokban lent hever...
Fölötte hajnal rózsás pirkadása...
Az ár kiesap!... Nem gát a szűk meder,
Tovább rohan!... A trónok dőlnek sorra!
Az ébredés... megújulás van itt!
A zsarnokság kimúlt... Halotti torra
Szabadság már kibontá szárnyait!
S a dal csak száll, csak zeng, csak zúg... Alatta
A vér omol, a rom meg füstölög...
A dal *nyugot népét* mind átfutotta,
Nyomán az ágyú döng!... A kard csörög!

IDEGEN IFJÚ.

A dal *nyugot népén* vért vón hatásul?
Mért nem érzétek át *ti is* szavát?
A lélek tán a rabbilincsben fásul?
Megszokja jármát századokon át?
Avagy a vér, a mely jelölje útját
Elkoresosult, vagy már kifolyt talán?...
A dal ösvényét *ill* mért nem borítják
Szent vércseppek Szabadság hajnalán?!

ELÉGEDETLEN.

Nem fásult óh a lélek hosszú jármon,
Nem koresosult a vér örökre el,
A nép megunta bár, hogy lánczban járjon,
— Szabadságot vágyott minden kebel —
Nem omia vér a dalnak szózatára:
Omlik helyette zsarnok hatalom!
Késő csatákra szolt a vérnek ára...
A *jog* küzdött csupán a hajnalon!

(Magyar ifjúhoz.)

Hiú remény... csak dőre, kába czélzat
Ily ifjúsággal ünnepelni meg,
Hiszen dicső múltunk keblökre nem hat,
Kihaltak ott a szép s jó érzetek!

MAGYAR IFJÚ.

Nem úgy!... A hajnalt e nap ünnepelje
Az ötven év ködét ugorva át,
Az Idus fényén ég a hon jelenje:
Újból átéli léte hajnalát...
A nép tolong nagy, hemzsegő rajokban,
Egymást ölelve: Ime felvirradt!
A keblek lángja izzón összelobban...
Szivből kitör az égit áhitat,
Magasba döng százazrek dics-imája,
Miközben csörg a hulló rabbilincs,
Az összezengve együtt égbe szálla,

Hirdetve, hogy a népnek láncza nincs:
Mi volt, lehullt: mi van, a földre dobva!...
Tizenkét pont dörog: Ébredjete!
A régi zászló fönt repül lobogva,
A léghen a tavasz dala rezeg!...
Tavasz dala s megújulás igéje,
Mely elhagyá az ihlett ajkakat...
A költő zengi; gyül a nép köréje.
Tüzeinek árja erre átragad —
S az utczán végig harsog mennydörögve:
«A szent szabadság visszatér örökre,
Esküszünk,
Esküszünk,
Hogy rabok tovább nem leszünk!»

ELÉGEDETLEN.

A nép szabadsajtót teremt magának...
Az ifjúság tizenkét pontja rajt'
Helyet szorít a költő szózatának,
Mely lángra gyújt minden igaz magyart!
Szabad a sajtó, nép, a szó!... «Előre!
Megnyitni a rab-író tömlöczét!...»
Az ifjúság nem hajt a túlerőre:
Budán az író lánczát tépi szét!...
Minden kiviva... ah!... kiküzdve, nyerve!...
S midőn a földet éj övezte át:
Megkondula az érezharangok nyelve
S hozsanna-szó dicsérte ég Urát!
Magasztos virradás: A hon felébred!...

(Szomorúan.)

S fásult erők ünneplik e napot!...

IDEGEN IFJÚ.

S az ég nyugodt maradt az ébredésen?
Nem rázta meg a miriád ima?
A hajnal nem pirkadt ünnepre készen,
Jelentve, hogy *ma* kell virradnia?

MAGYAR IFJÚ.

Megindúla az ég a keblek lángján:
Könyzápóra a földet öntözé,
S a szent gyönyörben úszó népet látván,
Mosoly vegyült hő könyvei közé!

IDEGEN IFJÚ.

Az ég könyüi mit jelenthetének?

MAGYAR IFJÚ.

Az csak a nagy teremtő titka lön...
Talán örömkönyük, mert visszatérnek
A szent jogok s uralnak a jövőn?!
Vagy tán folynak siratva bős csatákat,
Miket az ébredés idéze fel?!...
De lent — a szivbe, hol boldogság árad —
Örömkönyüt lát mindenik kebel!...

A hó megolvadt ősz Gellértnek ormán:
Az ősi hegy merengve néze le!...
Mohos szakálán könyei omolván,
Csak néz... csak néz... És könyezik bele!...

IDEGEN IFJÚ.

És felvirradt örökre, mondd, a reggel,
Vagy tán szétfoszlott, mint a pillanat?!

ELÉGEDETLEN.

Nem úgy!... A zsarnokság közelg sereggel,
Hogy újból ránk tegye a lánczokat.

(A háttérben felhangzik a Klapha-induló.)

MAGYAR IFJÚ.

A kard kiszáll a szent hazát megvédni!
Rivalg a kürt!... «Csatára fel magyar!»
Most kezdenek a keblek lánggal égni!
A honnak él... azért küzd mind a kar!
Az ágyú döng... A kard esőrögve esattog!
Zaján nem vész a háború dala!
A vér ömöl... A gránát szerte pattog,
Dicsőn lobog Szabadság zászlaja;
A névtelen félistenek csatáznak,
Egy ellen száz!... Azért csak küzd tovább!
Minden kicsiny rögöt szent vérrel áztat
S csak életével adja el honát;
Habár körülré százszor több az ellen,
Hogy elvegye az ezredév jogát,
Ő küzdene akár a pokol ellen,
Örökre tartó bős csatákon át;
Aján «Haza» s «Szabadság» szent nevével
Rohan a harcba s mint végsőt lehel:
E bálványok nevét kiejti hévvel
S aztán hal el az összetört kebel!...

Oh mennyi szent nap!... Ám kevés örömtelt:
Legtöbb' hajnalja vérrel öntözött...
E nap, midőn a nép sirjából fölkel
A legszentebb ah mindegyik között.

(Idegen ifjúhoz.)

Most már megérted keblünk áhitatját?
Most már megérted, mért ez ünnep itt?...
A szív az egyszerű szón is sokat lát:
Mi nem idézők múltnak fényeit!

ELÉGEDETLEN.

Az semmi mind, mit pusztá ajk regélhet;
A szív kifesti önmagának azt;
A mit regélénk, csak merő kísérlet
S kebledben már ez is lángot fakaszt?!

IDEGEN IFJÚ.

Igen!... Oly lelkesítő volt e szózat!
Oly fölséges, magasztos lángra gyújt:

Minden betűjén át szívembe szólalt
Megrázóan döngő szaván — a múlt!
A lelkesültség szentelt pirja éget:
Felkölté e valóra vált regé!...
Nézzétek oh... hisz én is tűzben égek:
Én... én... a más hazának gyermeke!!

MAGYAR IFJÚ (Elégedetlenhez.)

S te még hiszed: Az ifjúság sereggel
Nem érzi át e nagy nap ünnepét?
Szívébe nem tér szent érzés melegje,
Mint multnak szárnya lebben szerteszt?
Nézd!... nézd!... Im gyermeke egy más hazának
A multnak láttán, hogy fölleskült!
S te még hiszed, hogy e hon önfjának
Keblen ridegség vakhomálya ült?!...
Beismerést nem várok én te tőled:
E hallgatás legyőzetést jelent!

ELÉGEDETLEN (csüggedten).

Nem úgy!...

MAGYAR IFJÚ.

E hang bizonyosság arra főleg,
Melyet végső erőlködés teremt!
Miért a rémlátás sötét üvegje?
Az ifjúságot tisztán át figyeld,
Ősök neve előttük szent ereklye
S a mult, a melyben éltenek: kegyelt!

(Kis szünet.)

ELÉGEDETLEN (csüggedten hallgat).

MAGYAR IFJÚ (előlép).

Ma ünnepej hazámnak ifjúsága!
Ah nézd szabadságodnak hajnalát,
S az ősokeket... Járj oh azok nyomába,
Munkálkodj!... Ez honodnak éltet ad!!

(A háttérben esőndben, ünnepélyesen felhangzik a Hymnus.)

S te Isten!... Ég örök ura, királya,
Nyújtsd el soká e nemzet életét!
Soha ne dülje pártok belviszálya,
Jólét bonthassa szárnyát szerteszt...
A szívbe lángot adj!... Erőt a karba!
Az agyba észet, ... Okos, elszánt vezért!
A nemzetnek józanságot, hogy karja
Csupán honáért ontsa majd a vért...
Nagy égi Úr!... Világ uralkodója!
Hozzád egy nemzet hó fohásza száll:
Fenkölt éltet, hogy böles hatalmad ójja,
Soká, hogy éljen a dicső király!...
S ha zúg a vész megingató haragja:
Kebledbe küldd az ősök lelkeit!...
S ha te, az Ég Ura ezt így akarja:
,E hont a poklok is döngethetik!!'

Földes Imre.

A «BEM ÉS PETŐFI» CZIMŰ ÚJ KÖRKÉPBL. — Petőfi-júdvölzi a veressipkát okat.

A szabadságharcz költészete.

A *Tanulók Lapja* számára írta Künfi Zsigmond.

III.

Feladatunk magától természetszerűleg két félre oszlik; az első résznek ismertetni és magyarázni lesz feladata azokat a nagyobbára nem absolut becsü darabokat, a melyek a küzdelem hevében, a harc zajában születnek s ehhez képest vagy buzdítanak, vagy lelkesítenek vagy a kétségbeesést, lemondást öltöztetik költői formába. A forradalmi idők gyors és nagy változásai folyton újuló mozgalmaival, benyomásaival, a bizonytalan jövőből származó türelmetlenség, lázas gyorsaság nem azon tényezők, a melyek a nagy művészi alkotás létrejöttét elősegítik. Inkább a pillanat s alkalom számára készülnek, mint az idők örökkévalóságának. A költőnek nincs ideje várni, a míg a felöltő gondolat megéri, s megtalálja a valamennyi idomzat legplasticusabbán érvényre juttató ruhát. Nem mondom ezzel, hogy a forradalmak és szabadságharczok hevében nem teremnek örökkévaló alkotások, a melyek Minerva módjára tökéletes fegyverzetben pattannak ki az ihletett alkotónak ebben az esetben inkább szívéből, mint agyából. Hiszen ott van Rouget de l'Isle, kinek dala pezsgésbe fogja hozni mindig a vért, valameddig lesz szabadság, melyért kívánatos küzdeni, s lesznek emberek, a kik élni, szabadon élni akarnak. Sőt van a mi Tyrtaiosunknak számos erőt, lelkesedést és a szabadság rajongó szeretetét hirdető dala, s Aranynak nem egy éneke. De a mint egyetlen feeske nem derít tavaszt jégbilincsekbe vert vidéken, úgy ez elég szép számú kivételek sem döntenek le állításunkat.

Nagy költőink aránylag, széptani törvények szerint becsesebb alkotásokat teremtettek a szabadságharczot megelőző küzdelmes s követő gyászos időben, mint a titáni küzdelemnek másfél esztendeje alatt. Arany lyrájának kevés számú, de legbecsesebb gyöngyei, Tompa költészetének legértékesebb virágai az elnyomatás és gyász sötét idejében jönnek létre, mert ritkán énekelnek, de ha felajzák lantjuk húrjait, a művész szólal meg, mert:

A dal mesterkezének verésitől
A legszebb ének, a legszebb dal fakad!

S így feladatunk második részét annak vizsgálata fogja alkotni, micsoda költői alkotásokat hoztak létre a szabadságharcz emlékeztetének motivumai költőink lelkében, s így irodalmunkban is minő hangulat volt az uralkodó.

S tárgyunkat most már két főosztályra csoport-

tosítva, fogjunk hozzá anyagunk boncsolásához. Szemem káprázik, fülem zúg, vérem tüzesen pezseg, mikor pennámra tolul, melyet félve merek leírni, a név: **Petőfi Sándor!!!**

IV.

Petőfi Sándor minden ízében forradalmi természet volt. Ott lenn születve az Alföldön, a hol a szabad pillantást mi sem gátolja s a lelket mi sem kötözi súlyos bilincsekbe. Mint minden igazi genius, irtózott a megkötött formáktól, elavult kapuktól, s a gondolat szabad szárnyalását korlátozó intézményektől, s mert a nép gyermeke volt, érezte a nép minden szenvedését, a szolgaság és elnyomatás minden keservét. Szíve, mint szálfinom húrú lantja minden alulról jövő benyomásra reagált, látta a népet, a melynek jogai nem, csak kötelességei voltak, látta azt a mérhetetlen kincsét, a melyet e lenézett és megvetett osztály kebelében rejtegetett, kedélyének mélységét, érzelmeinek őszinte egyszerűségét, költészetének kimeríthetetlen kincses bányáját, s nagy lelke, a mely tán az örök eszmének volt egy kis része, egész melegével, a maga teljes vonzódásának bensőségével támadt fel az elnyomatás ellen, mely emberméltóságuktól épen azokat fosztotta meg, a kik szenvedéseik révén a legtöbbet követelhetők belőle. De mindezek mellékes és semmis dolgok az ő hatalmas, elemezhetetlen egyénisége mellett, a melynek rejtélyei, valamint a gyarló földi szem a napba beletekinteni nem tud, megismerni és boncsolni soha tudni nem fogjuk, csak kísérletezünk, keresünk, s mikor azt hiszszük, hogy kulcsa már-már kezünkben van, egyetlen mozdulattal egész új világra nyit kaledaiskopnál is ragyogóbb kilátást.

A márcziusi napok dicsősége teljesen nevéhez fűződik s ennek büszke tudatában éneklí is:

Egy ilyen nap dicsősége
S díjazva van az élet . . .
Napoleon dicsősége,
Te veled sem cserélek.

Forradalmi költészetének tán legáltalánosabb és legjellemzőbb vonása a lázas türelmetlenség. Nem tudja bevárni, míg az események természet-szerű fejlődése meghozza azokat az eredményeket, a melyek a forradalmak történetében soha el nem maradnak: a mint a lángész intuitív erejének egyetlen villanásával bevilágít messze jövő idők ködös és leplezett homályába, úgy látja és érzi meg Petőfi is mindazt, a mi jönni fog.

A zár, a mely a sajtóról rendszerint s ország-

rendítő robajjal lepattant, költészetének részint új elemeit szabadítja fel, részint pedig a már meglevőket fejleszti ki erősebben és domborítja ki hatásosabban.

Igy a jövőbe való pillantása, mely igazi vatesnek mutatja s a mely régebbi költeményei közül a Jövendőlésben, Egy gondolatban és September végé-ben nyilatkozott meg, most mind gyakrabban és határozottabban lép előtérbe. Nem lesz tán érdektelen e helyekből egy kis csoportot összeállítani.

Sejtek, sejtek én valamit, . . .

A jó Isten tudja, hogy mit,

De elég, hogy szól sejtésem . . .

Varrd meg azt a zászlót, feleségem! (Mit csinálsz, mit varrogatsz ott?)

De nem tud várni, míg sejtése teljesül; kigyúlt képzelete majd ebben, majd amabban az alakban varázsolja szemei elé a napot, hol életét áldozatul fogja felajánlani lelke Istenének: a szabadságnak. Zajongó lelke már hallani véli a jövő zenéjét, a csaták dalát, s szomjuhozza lelke a harczt:

Csak volna harc, csak öntenék már

Vérünket, bár csak öntenék!

Majd meglátjátok, holtrészeg lesz

Minden csepptől egy ellenség. (Föl)

Majd ismét megriad a gondolattól, hogy látásai csak hiú álmok, s a komor való, mint annyi mást, erős kezével széttependi:

Nem a tettek terén fogok hát,

Mint egy csillag, lehullani?

Megfojtanak majd a tétlenség

Lomhán ölelő karjai? (Megint beszélünk)

A Vérmező látása eszébe juttatja a szabadságnak és hazasze etetnek mindahány vértanúját s átékkázik agyán a gondolat, hátha ez a sors várakozik reá is:

Hát ezután kit lát? . . . elgondolom olykor:

Ki tudja, hát ha most én rajtam van a sor?

Talán engem is, mint őket, lefejeznek —

Ha meghalok, hazám, te érte halok meg. (Vérmező)

Másutt megint nem tudja mi fog történni, de azt érzi, hogy:

Megjött az idő,

Mit látá prófétái lelkem előre.

S még több, a mi jó,

Mit még ad az Isten, a nemzetek őre.

S néha-néha, miközben folyton véres napokról álmodik, eszébe jut, hogy nemesak hazafi és hős, de költő is, és fáj a gondolat is, hogy lantját, lelkét is itt kell hagynia s elégikus hangon éneklí:

És ki tudja? tán utolsó,

Legutolsó lesz-e dal;

Tán ha téged most leteszlek,

Többé majd föl se vehetlek,

Hangod, életed kihál.

S szólj erősen, lantom, hogyha

Már utolsó e dalod;

Hirtelen ne haljon ő meg!

Zengjék vissza az időnek

Bérecei, a századok!

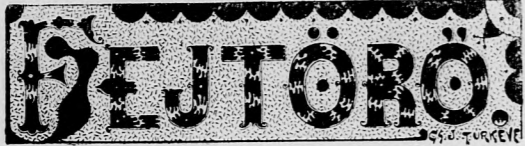
De e fajta költeményei között a legesodálatsabb és tán a legszebb is, a melyben jövőbe látása az igazi proféczia magaslatára emelkedik, melyből kihallatszík a trombita hangja, az ágyúdörej, s ajka örömteli végszava, látjuk a lobogó piros zászlót, majd a vadul fújó paripákat, a melyek az ő drága holtteste fölött nem a kivívott diadalra szágúldanak, hanem nagy eső-römpölő szekeret vonnak, mely eltiporta azt a fejledező, feslő kicsi bimbót, melynek az a haldokló fiatal próféta volt leghívebb kertésze: a szabadságot. A nyugovásra induló nap vérben füröszté arcát, s elfelejtette jobban megnézni a földet, a melyen ilyen nap egy volt még csak, mikor az Olympus összeomlott. . . Alkonyodott, ez volt csak igazi «Istenek alkonya»: ketten veszték el: Petőfi és a magyar szabadság. Vajjon melyik a nagyobb veszteség? melyik vajjon?!

. . . A vérkeresztségből mindakettő diadalmasan emelkedett ki, hogy éljenek örök életet, örököt az idők végéig!! (Folyt. köv.)

AZ UJ HONVÉDNEVELŐ INTÉZETEK RÖVID ISMERTETÉSE.

Minden magyar ember szíve örömmel és megelégedéssel telt meg tavaly, mikor négy új honvédelmi intézet felállítása köztudomásúvá lett. Ezen tény módot biztosított arra, hogy ifjaink nagyobb számmal lépnek a nemes katonai pályára, avatott tisztékké képződnek és honi földön maradvá, továbbra is tiszta magyar szellemben nevelkednek. A négy új intézet — a magy. kir. honvéd főreáliskola, a m. kir. honvédségi Ludovika akadémia és két m. kir. hadapródiskola — megnyílása immár nagyon rövid idő kérdése. Ennél fogva hálás dolognak tartjuk, hogy a hivatalos értesítés alapján ezen intézeteket röviden ismertessük, tájékozást nyújtván az ifjúságnak, főleg pedig azoknak, kik a katonai pályára kívánnak lépni.

Hrdlicska János VIII. o. tan. 10. «Kossuth szereplése a szabadságharcban», írta és előadta Mócsy Ábá VIII. o. tan. 11. «Kossuth-nóta» Lányi Ernőtől, énekelte az intézeti férfiak. 12. «Márczius idusára», írta Weisz Árpád VIII. o. t., szavalta Anda Lajos VII. o. t. 23. «Rákóczy-induló», előadták az intézeti vegyeskar és zene-egyesület.

Telje: Fejtörő az elme sportja.

Rovatvezető: Csizsár József.

Számítási kérdés:

Két egymás után jövő szám négyzeteinek különbsége 75. Melyek e számok?

Földrajzi kérdés:

Mi a neve Abesszinia középső részének? 1871-ig önálló királyság volt, Gondar fővárossal. Nyelve a sémi nyelvek déli ágához tartozó aethiop nyelvből fejlődött népies dialectus, mely a XIV-ik század óta az aethiopot kiszorította.

Történelmi kérdés:

Ki volt az északkeleti vármegyék császári hadainak azon tábornoka, a ki Debreczen városát kegyetlenül sacczolta; a következő évben pedig, mint királyi biztos, északon állótörvényszéket állított fel a Thököly-féle mozgalom állítólagos részeseinek megbüntetésére?

Természetrizai kérdés:

Melyik növény az a hanga-félék rendjéből, melynek csészéje 4—5 levelű; színes, alján murvás és a négy-hasábú lila, ritkán fehér pártánál hosszabb? Nálunk mindenütt, de különösen a havasok alján bőven tenyészik.

Megfejtési határidő április 2.

A 11. számban közölt fejtörő kérdések megfejtése:

Számítási kérdés: A két szám 20 és 5. **Földrajzi kérdés:** A frizek. **Történelmi kérdés:** Diebits—Sabalkanski János Károly gróf, a «Sabalkanski» nevet kapta. **Természetrizai kérdés:** Endivia-saláta; endivia-kátány nevű növény. **Képtalány:** Forradalom.

Helyesen megfejtették: Juhász László, Groedel Arthur, Bierbauer János, Tirmeier Ferencz, Benedek István, Körtvélyessy Zoltán, Freyer Gyula, Böhm Gyula, Neuhäuser Imre, Boreczky Elemér, Alliquander Ödön, Halpen Jenő, Klein Rezső, Weisskopf Rezső, Schmid Károly, Grossmann Oszkár, Scheiner Miksa, Balog István, Szádnik Sándor, Pickler Gerő, Pély Károly, Fábán Antal, Zahoranetz Ödön, Gárdonyi Ernő, Popper Abraham, Halmay Béla, Bogdán Ernő, Tenner Pál, Worlicsek Frigyes, Bárdos Brunó, Mészáros József, Fetter Kálmán és Kornél, Beck Vilmos és Frigyes, Rutsek Ágoston, Stiegler Lajos, Malártsik György, Zoltán György, Czigler Béla, Kiszely Géza, Nevelős Gyula, Hodola József, Gerstlauer Albert, Reif Béla, Sebők Dezső, Banezik Sámuel, Molnár János, Nikolinyi István, Kurcz Ede, Rippner Dávid, Török Pál, Rosenberg Ignác, Kokesch Sándor, Bayer Károly, Ladányi Dezső, Frim Ervin, Pappszász Tamás, Lichtenstern Béla, Denk Gusztáv, Fötter István, Fiedler Kálmán, Wollner Ernő, Kirchner Gyula, Pfeiffer Gyula, Wechsler József, Pirger Károly, Kelemen Imre, Friedmann Árpád, Szilárd Andor, Adler testvérek, Freund Géza, Schlesinger Ferencz, Farkas Tivadar, Granitz Géza, Halmi Gyula, Fischer Ernő, Gayer Gyula, Farkas József, Vissi Ferencz,

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

Sztolár István, Hodács Ágost, Rosenfeld Richard, Trummer Árpád, Szécskay Dezső és Árpád, Spitzer Pál.

A könyvjutalmat Szécskay Dezső főreáliskolai IV. o. t. nyerte el Budapesten (VIII., József-u. 17. sz.), a ki a Franklin-Társulat kiadóhivatalában Almásy János: «Magyar közmondások» cz. munkát átveheti.

SZERKESZTŐI TELEFON.

Kérjük olvasóinkat, hogy küldjék be azon intézetek márczius 15-iki ünnepélyének műsorát, a mely intézetek a betűrendes kimutatásból közleményeinkben hiányzanak. — **Sz. J.** Veszprém. Gracziát ajánlhatjuk. — **M. E.** Budapest. Megkaptuk. — **585. sz. előfizető.** N.-Várad. 1. Schovanez. 2. Az első évfolyam kapható, kötte 2 frt 50 krért. — **1041. sz. előfizető.** Mármaros. Rejtvényekkel úgy el vagyunk látva, hogy csak igen kitünőket és nagyon újakat fogadunk el; képrejtvényre egyáltalában nincs szükségünk, mert ilyenekkel legalább is tíz évre el vagyunk látva. — **1106. sz. előfizető.** Kúnfőlegyháza. A kéredezett francia ifjúsági lap ára 36 franc egy évre; egyes szám ára 70 cent. Kiadóhivatalának címe: J. Hetzel & Cie. 18. Rue Jakob Paris. — **Cz. B.** Kaposvár. A sakkrejtvény nem vált be. — **N. Gy.** Kassa. Petőfi haláláról sok legenda keringett; ha Kufsteinban halt volna meg, s a nemzet mindaddig ezt nem tudta volna, elképzelhető-e? — **1052. sz. előfizető.** Rózsahegyen. Irja ki olvashatóbban a nevét, mert mi nem vagyunk gondolatolvasók. 1. Rendelje meg a Franklin-Társulatnál Thibaut: Francia-magyar és magyar-francia zsebszótárát, ára a két kötetnek 2 frt 40 kr. — **V. S.** Nagy-K. Olvassa el a Szilágyi-féle Nemzeti történetnek odavágó részét; ott mindent megtalál. — **P. ifj. J. K.** Szatmár. Köszönjük. — **1109. sz. előfizető.** S. Somlyó. Egyes szám ára 15 kr., bélyegeken is küldhető. — **970. sz. előfizető.** Szeged. A theol. doctorátushoz a budapesti egyetem theol. cursusának elvégzésén kívül négy szigorlat letétele szükséges és pedig a biblicumból, dogmaticából, historia és moralisból és az egyházjog- és pastoralisból. Vidéki városban végzett theologus nem tehet doctorátust. — **536. sz. előfizető.** Kassa. Az ódát lehetetlen közölnünk, mert annyi márczius 15-iki közleményt kaptunk, hogy december végéig sem fogynánk ki belőlük.

VERNE GYULA REGÉNYEI.

Új olcsó képes kiadás 20 krajezáros füzetekben.

Ebben a kiadásban minden egyes regény külön is beszerezhető egyes 20 krajezáros füzetekben. Tájékoztásul adjuk a megjelent regények jegyzékét, megjegyezvén, mely számú füzetek tartalmazzák az egyes regényeket.

1—9. füzet: A rejtelmes sziget (9 füzet).
10—15. « Utazás a holdba (6 füzet).
16—21. « Utazás a hold körül (6 füzet).
22—30. « A Jangada. 800 mérföld az Amazonon (9 füzet).
31—38. « Öt hét léghajón. Utazás Afrikában (8 füzet).
39—45. « Servadac Hektor kalandos utazása a napprendszeren át (7 füzet).
46—52. « Dél csillaga. A gyémántok hazája (7 füzet).
53—58. « A Robinsonok iskolája (6 füzet).
59—65. « Utazás a föld központja felé (7 füzet).
66—75. « Kéranban, a vasfejű (10 füzet).
76—85. « Az uszó sziget (10 füzet).
86—91. « Utazás a tenger alatt (6 füzet).

Kaphatók vagy megrendelhetők az egyes füzetek minden hazai könyvkereskedésben vagy a «Tanulók Lapja» kiadóhivatalában. (Egyetem-utca 4. sz.)

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott középiskolai ifjúsági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK :	SZERKESZTI	SZERKESZTŐSÉG :
Negyed évre... --- 1 frt 20 kr.	Dr RUPP KORNÉL	Budapest, IX., Soroksári-u. 31.
Fél évre --- --- 2 frt 40 kr.	fügymsnasiuni tanár.	KIADÓHIVATAL :
Egész évre --- --- 4 frt 80 kr.	Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.	Budapest, IV., Egyetem-utca 4.
<i>Mejelenik minden vasárnap.</i>		<i>Kéziratokat nem adunk vissza.</i>

AZ ÉRTESETŐ.

(*) Egy negyedévi munkásság bizonylatát kapta kezébe a mai napon a középiskolai ifjúság. Mint az esztendő a maga sátoros ünnepein a természet szép örömeivel kedveskedik s a karácsony a tél fehér ünnepi ruhájában a legkedvesebb napok egyikét hozza, mikor a szeretet nyilatkozik meg a legszerényebb kunyhóban is: a husvét az édes tavasz kaczerkódó napsugarával s a virágok kedves különféleségével köszönt be hozzánk, új életről biztatva bennünket, melyet reményünk kaleidoszkopján keresztül nézve szebbnek, jobb-nak, edesebbnek hiszünk, mint az eddigi volt: úgy hozza meg a két ünnep a maga ajándékát az ifjúságnak is.

A szorgalmi év nagy része elmúlt, az előirt anyagot majdnem befejeztük, a mi időnk még marad, azt a szerzett ismeretek állandósításának, a begyakorlásnak szenteljük.

Most válik el, hogy kiki mennyit dolgozott, hogyan felelt meg a hozzáfűzött várakozásoknak. A husvétii értesítő már hozzátéveleg alapja lehet az évi eredmény megállapításának. A ki most jó eredményt mutathat, nyugodtan tekinthet az év vége elé, mert a két időszak jegyeiből majdnem előre látható a végeredmény.

Igaz ugyan, hogy igen gyakran a beköszöntő tavasszal fordított arányban van a diákszorgalom. Míg a tél a maga korai sötéttségével, lehellet fagyasztó hidegével a meleg szobára utalja a diákot, a ki a négy fal közötti állapot kellemetességét könyvekkel szerzi meg, a mint kisüt az első barátságos sugár, s előkerül a felöltő:

többet pihennek a könyvek, kevésbbé vonzó a tudomány, nehezebben esik a szobai levegő. A jó idő igen gyakran elviszi a szorgalmat, meg a lelkiismeretességet, fölülkerekedik a szórakozási kedv, meg egy kis könnyelműség és azt veszszük észre, hogy több a rossz felelet, mint a jó, a diákok kevesebbet tudnak, mint karácsonykor s gyakran a jól megvetett alap mellett az épületre csak rongyos tető jut: a karácsonyi jó bizonyítványból husvétkor kevésbbé jó s az év végére néha egész hitvány lesz.

Igen ritka kivétel az olyan tanuló, a kinél a fokozatos emelkedés, a jegyek szemmel látható javulása igazi nemes ambícióról tanuskodnék. A ki ilyen tanuló, megérdemli, hogy nyilvánosan is elismeréssel adózzunk neki. Pedig ez az igazi fejlődés, a melyet a természet maga dokumentál legszebben. Ott vagy fejlődés van, vagy vegetálás, de ez már pusztulást is jelent. S a szellemi életben talán nem volna így?

Csalódtok, ha azt hiszitek, hogy az ember nemesebb része, a lélek, nem szorúl táplálékra, fejlesztésre! Van-e fa, mely ellöki magától az éltető nedvességet, virág, mely nem áhitozza a napsugarat s harmatot; test, a melyet nem kell gonddal táplálni, hogy megmaradjon?...

S a mi a fának a nedvesség, a virágnak a harmat és napsugár, a testnek a táplálék, az a léleknek a szellemi táplálék, az ismeretek gyűjtése, a tudás, a mely az embert az állatok fölé emeli, a világ urává teszi.

A te kis tudásodnak fokmérője ez idő szerint a husvétii értesítő.

Kívánom, hogy az minél jobb legyen!